

JUSTITSMINISTERIET

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K
DK Danmark

Dato: 22. september 2021
Kontor: Politikontoret
Sagsbeh: Morten Pilgaard Pedersen
Sagsnr.: 2021-0030-6298
Dok.: 2054948

Endelig besvarelse af spørgsmål nr. 1331 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg

Hermed sendes endelig besvarelse af spørgsmål nr. 1331 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 5. juli 2021. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Peter Skaarup (DF).

Nick Hækkerup

/

Niels Dam Dingsøe Petersen

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 3392 3340
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 1331 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

”Vil ministeren redegøre for, hvordan andre nordiske landes lovgivning er indrettet for så vidt angår sager à la den danske Umbrella-sag?”

Svar:

Justitsministeriet har til brug for besvarelsen af spørgsmålet indhentet en udtalelse via Udenrigsministeriet fra Sverige, Norge, Island og Finland. Den Danske Ambassade i Stockholm har oplyst følgende:

”Der eksisterer ikke et særskilt register for oplysninger om seksualforbrydelser mod børn i Sverige. Den svenske straffeattest (belastningsregister), der føres af Polismyndigheten, indeholder bl.a. oplysninger om borgere, som ved dom eller tilsvarende afgørelse er blevet pålagt straf for en lovovertrædelse. Oplysningerne i belastningsregisteret omhandler hovedsageligt hvilken/hvilke lovovertrædelse(r), som den pågældende person er blevet dømt for, og hvilken straf personen har fået.

Spørgsmålet om, hvor længe oplysningerne om begåede lovovertrædelser er synlige i belastningsregisteret, afhænger af den idømte straf, og hvorvidt den dømte tidligere har begået kriminalitet. Oplysninger om lovovertrædelser, der har medført strengere straf end bøde, vil som regel blive slettet efter 10 år, mens oplysningerne slettes allerede efter 5 år, hvis de vedrører bødeforbehold. Hvis personen registreres for en ny lovovertrædelse, inden der er gået 5 henholdsvis 10 år, vil fristen for sletning af de eksisterende oplysninger blive forlænget.

Af den svenske lovgivning om belastningsregisteret fremgår det, hvem der har adgang til oplysningerne i registeret. For eksempel har visse arbejdsgivere mulighed for – eller en direkte forpligtelse til – at foretage registerkontrol før ansættelse af personale i erhverv, der indebærer kontakt med børn. Disse registerkontroller omfatter ikke alle former for kriminalitet, men kun de forbrydelser, der anses for relevante i sammenhængen, herunder seksualforbrydelser og voldsforbrydelser.

I Sverige har hverken alderen på den dømte eller den forurettede betydning for selve registreringen i belastningsregisteret. Den dømtes alder har dog i visse tilfælde betydning for, hvor længe oplysningerne står anført i registeret. For personer, der var under 18 år på gerningstidspunktet, slettes flere typer af oplysninger om forbrydelser efter 5 år.

Justitsdepartementet i Sverige har over for Den Danske Ambassade i Stockholm oplyst, at man ikke er bekendt med svenske domme om spredning af børneporno, hvor den dømte og den forurettede var i samme alder.”

Den Danske Ambassade i Oslo har oplyst følgende:

”I Norge anmærkes på en børneattest (barneomsorgsattest) nærmere angivne strafbare handlinger, som vurderes at være særligt relevante for vurderingen af, om en person er egnet til at arbejde med børn. Dette er reguleret i politiregisterloven § 39. Hjemlen for at kræve børneattest findes i de enkelte særlove, som regulerer området, f.eks. barnehageloven, helse- og omsorgstjenesteloven, opplæringsloven m.fl.

De allerfleste seksualforbrydelser skal anmærkes på børneattesten, også seksualforbrydelser, hvor den forurettede er over 18 år. I tillæg skal bl.a. drab, alvorlige narkotikaforbrydelser og grove voldsforbrydelser anmærkes. Seksualforbrydelserne anmærkes hovedsageligt uden tidsbegrænsning, dvs. ”for altid”.

En tilsvarende bestemmelse i den norske straffelov angående besiddelse og deling af pornografisk materiale af børn og unge vil være § 311 om ”fremstilling av seksuelle overgrep mot barn eller fremstilling som seksualiserer barn”, som har en strafferamme på fængsel op til 3 år. Sådanne forbrydelser skal anmærkes på en børneattest uden tidsbegrænsning.

I politiregisterforskriften § 30-3 er der imidlertid angivet en selvstændig regel om anmærkning af retslige reaktioner, som er pålagt personer under 18 år. Reglen indebærer, at hvis personen ikke har begået alvorlig eller gentagende kriminalitet eller har begået nye forbrydelser efter at være fyldt 18 år, vil dommen anmærkes med tidsbegrænsning tilsvarende dem, som gælder for ordinære politiattester efter politiregisterloven § 40. Konsekvensen vil derfor kunne være, at dommen kun anmærkes i et begrænset tidsrum og ikke ”for altid”.

Hvor længe forholdet anmærkes afhænger af, hvilken type retslig reaktion personen er pålagt. Bestemmelsen gælder for alle typer lovbrud og er begrundet i, at man har ønske om at give unge lovbrydere en ”ny chance” ved, at de efter en tid kan få en attest uden anmærkninger, hvis vilkårene i bestemmelsen er opfyldt.

Justits- og Beredskabsdepartementet i Norge har over for Den Danske Ambassade i Oslo oplyst, at departementet ikke kender konkrete eller lignende norske sager, hvor spørgsmålet om anmærkninger på attester er kommet op.”

Den Danske Ambassade i Reykjavik har oplyst følgende:

”Det følger af art. 243 i den islandske strafferetsplejelov nr. 88/2008 (Lög um meðferð sakamála), at Rigsadvokaten har ansvaret for at føre et kriminalregister for hele landet, hvori udfald af straffesager skal registreres. Rigsadvokaten skal fastsætte yderligere bestemmelser om indholdet og opretholdelsen af kriminalregisteret, herunder hvilke oplysninger der skal registreres om sager, hvori der ikke er sket retsforfølgning, og om udstedelse af udtalelser fra kriminalregisteret.

Det følger af art. 14 i den islandske straffelov nr. 19/1940 (Almenn hegningarlög), at ingen skal straffes for en handling begået før vedkommende er fyldt 15 år. Det følger endvidere af straffelovens art. 70, at gerningsmandens alder skal inddrages, når straffen fastsættes. I overensstemmelse med strafferetsplejelovens art. 146, som vedrører gerningsmandens alder, kan retsforfølgning afstås ved at suspendere tiltalen, såfremt gerningsmanden tilstår lovovertrædelsen.

Det følger af instruktionerne vedrørende mediation nr. 2/2021 fra Rigsadvokaten, at mediation er den fortrukne løsning, når gerningsmanden og offeret er mellem 15 og 21 år. Når særlige betingelser er opfyldt, kan Rigsadvokaten give tilladelse til mediation i sager vedrørende distribution/deling af billeder af seksuel karakter af unge mennesker, der har samme eller næsten samme alder. Såfremt begge parter accepterer, at sagen lukkes ved mediation, vil der ikke ske en registrering i kriminalregisteret.

Kriminalregisteret har ingen undtagelser for visse typer af lovovertrædelser eller gerningsmandens alder på tidspunktet for lovovertrædelsen. Alle seksualforbrydelser registreres derfor i kriminalregisteret, såfremt lovovertrædelsen er sket efter gerningsmanden er fyldt 15 år.

Der findes ingen regler vedrørende registrering i kriminalregisteret af lovovertrædelser begået af børn under 15 år. Lovovertrædelser begået af børn under 15 år er registreret i politiets database og hos de sociale myndigheder. Disse registreringer er kun tilgængelig for gerningsmanden selv og dennes forældre-myndighedsindehaver(e), hvorfor ingen kan udbede sig information herom, f.eks. i forbindelse med jobansøgninger.

I henhold til ovenstående kan man i sager vedrørende distribution og deling af børnepornografi, hvor forholdet er begået af et barn eller en ung, i visse tilfælde undlade at retsforfølge gerningspersonen ved at suspendere tiltalen i overensstemmelse

med sagens omstændigheder. Såfremt der rejses tiltale, vil den blive registreret i kriminalregisteret uden undtagelse.

Justitsministeriet i Island har over for Den Danske Ambassade i Reykjavik oplyst, at man ikke har kendskab til sager lignende den danske Umbrella-sag i Island.”

Den Danske Ambassade i Helsinki har oplyst følgende:

”Justitsministeriet i Finland har over for Den Danske Ambassade i Helsinki oplyst, at den kriminelle lavalder er 15 år i Finland, og at overtrædelser relateret til børnepornografi vedrører handlinger, hvor den afbildede person er under 18 år. Der er ingen særlige undtagelser fra strafferetligt ansvar for børnepornografi, selvom gerningsmanden er under 18 år og over 15 år, eller selvom barnet har accepteret at blive afbildet seksuelt. Således kan en 15 til 17-årig person blive dømt for at have formidlet børnepornografisk materiale, der viser et barn på samme alder, og denne dom kan indgå i gerningsmandens straffeattest i overensstemmelse med de relevante bestemmelser.

I Finland er oplysninger om afgørelser, hvorved en person er blevet idømt fængselsstraf, overvågningstraf, samfundstjeneste, ungdomsstraf eller anden straf for en række nærmere angivne overtrædelser, registreret i et strafferegister. Det er reguleret i lov nr. 770/1993 om strafferegisteret (Rikosrekisterilaki). Den ansvarlige for strafferegisterloven er Det Juridiske Registercenter (Oikeusrekisterikeskus).

Strafferegisterloven indeholder også bestemmelser om videregivelse af oplysninger om en persons strafbare forhold. Dette sker gennem en straffeattest. I Finland er der kun én straffeattest. Det indebærer, at der ikke er en separat straffeattest som den danske børneattest, hvor der fremgår oplysninger om en persons straffe for seksualforbrydelser begået mod børn under 15 år.

I finsk lovgivning er der dog fastsat bestemmelser, der muliggør kontrol af en persons eventuelle strafbare forhold, hvis personen arbejder med børn. En sådan kontrol er afgrænset til kun at vedrøre eventuelle straffe for bl.a. seksualforbrydelser, drab og narkotikaforbrydelser. Det fremgår nærmere af lov nr. 504/2002 om kontrol af kriminel baggrund for personer, der arbejder med børn (Laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä), og lov nr. 148/2014 om kontrol af kriminel baggrund for frivillige, der arbejder med børn (Laki lasten kanssa toimivien vapaaehtoisten rikostaustan selvittämisestä).”

Justitsministeriet har oversat udtalelsen fra Den Danske Ambassade i Reykjavik og Den Danske Ambassade i Helsinki fra engelsk til dansk.